

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Erkenning genocide

- Afgelopen zaterdag deelde TUR minBZ een verklaring over het bericht dat NL parlement genocide gaat erkennen. O.a.: “dit is poging om de kwestie te politiseren” en “Verzoeken NL politici hun visie bij te stellen en niet tot politisering over gaan”.

From: 10.2.e
Subject: CHECK voor COB vandaag: Q&A genocide nw M
Date: donderdag 19 oktober 2017 16:21:36

10.2.e

Omdat 10.2. afwezig is, kreeg ik van COM het verzoek om Q&A aan te leveren over Armeense kwestie. In het regeerakkoord staat over genocide:

Leidend bij de erkenning van genocides zijn voor de Nederlandse regering uitspraken van internationale gerechts- of strafhoven, eenduidige conclusies volgend uit wetenschappelijk onderzoek en vaststellingen door de VN. Nederland handelt overeenkomstig de verplichtingen die voortvloeien uit het Verdrag inzake de voorkoming en bestraffing van genocide. In de VN-Veiligheidsraad zet Nederland zich actief in voor de bestrijding van ISIS en de berechting van ISIS-strijders.

DJZ stelt voor om min of meer vast te houden aan de bestaande lijn. Regeerakkoord vooralsnog geen aanleiding om daar van af te wijken aangezien het om een historisch feit gaat. Onderstaande wat jou betreft akkoord?

Groet, 10.2.e

+++

Nieuwe lijn (ook via [SWR](#))

[overweging voor COM: eerste twee punten ter overweging. Is een riedel die Armeense gemeenschap goed kent. M kan ook verwijzen naar eerdere NL uitspraken op dit punt.]

Q: Kabinet bereid tot erkenning Armeense genocide?

A:

- Laat ik één ding heel duidelijk zeggen: wat in 1915 en 1916 is gebeurd was vreselijk en heeft groot leed veroorzaakt.
- Het waren verschrikkelijke gebeurtenissen en er past ook groot medeleven met de nabestaanden.
- Bij historische situaties zijn vooral vragen over genoegdoening en excuses aan de orde, hetgeen voor het Kabinet primair een zaak is tussen de betrokken partijen.
- Het Kabinet ziet in het regeerakkoord dan ook geen aanleiding om over de Armeense kwestie een ander standpunt in te nemen.
- Het Kabinet acht het in dit verband van belang dat beide partijen, zowel de Turkse als de Armeense regering, gezamenlijk tot een duiding komen van de historische feitelijkheden met als doel de noodzakelijke acceptatie en verwerking van het verleden door Turkije en Armenië.

Oude lijn

Q: Kabinet bereid tot erkenning Armeense genocide?

A:

- Laat ik één ding heel duidelijk zeggen: wat in 1915 en 1916 is gebeurd was vreselijk en heeft groot leed veroorzaakt. Het waren verschrikkelijke gebeurtenissen en er past ook groot medeleven met de nabestaanden.
- Het kabinet vindt dat een oordeel van zijn kant over hoe deze gebeurtenissen moeten worden geduid op dit moment niet bijdraagt aan een oplossing, noch aan de noodzakelijke acceptatie en verwerking van het verleden door beide landen. En dat is wat het kabinet nastreeft.
- Erkenning van gebeurtenissen komt idealiter van binnenuit. Dat maakt het veel sterker. Daarom wil het kabinet dat beide partijen gezamenlijk spreken over hun gedeelde verleden.

From: 10.2.e

Sent: woensdag 18 oktober 2017 16:12

To: 10.2.e

Subject: vraag voor nw M

Dag 10.2.e

We zijn bezig met QenA's voor de nieuwe M, waaronder een vraag over Armeense genocide? Kun jij in het licht van tekst regeerakkoord, voor zover relevant voor deze vraag, tekst dichten op onderstaande vraag?

- Gaat NL de Armeense genocide erkennen?

Dank en groet, 10.2.e - COM

ACHTERGROND GENOCIDE & ERKENNING – opgesteld door DJZ/IR

- **Wat staat er in het Regeerakkoord?**

In het Regeerakkoord is onder 4.1 (Buitenlands beleid) de volgende paragraaf opgenomen: “Leidend bij de erkenning van genocides zijn voor de Nederlandse regering uitspraken van internationale gerechts- en strafhoven, eenduidige conclusies volgend uit wetenschappelijk onderzoek en vaststellingen door de VN. Nederland handelt overeenkomstig de verplichtingen die voortvloeien uit het Verdrag inzake de voorkoming en bestraffing van genocide. In de VN Veiligheidsraad (VNVR) zet Nederland zich actief in voor de bestrijding van ISIS en de berechting van ISIS-strijders.”

- **Hoe moet deze passage geïnterpreteerd worden, ook in het licht van de Yezidi's?**

Het Regeerakkoord biedt ruimte om genocide te erkennen, maar dit is ook geclausuleerd. De drie soorten vaststellingen (1. uitspraken van internationale gerechts- en strafhoven; 2. eenduidige conclusies volgend uit wetenschappelijk onderzoek; 3. vaststellingen door de VN) die voor de regering leidend zijn bij de erkenning van genocides ogen cumulatief (“en” i.p.v. “of”). Referte aan de VN zou bij voorkeur zien op die organen waarin lidstaten zijn vertegenwoordigd, primair de Veiligheidsraad, Algemene Vergadering (AVVN) en Mensenrechtenraad.

Ten aanzien van de vraag of ISIS genocide heeft gepleegd ten aanzien van de Jezidi's, kan worden opgemerkt dat dit tot nu toe nog niet door een internationaal gerechtshof of strafhof is vastgesteld. Evenmin hebben bovengenoemde VN organen dit gedaan. Het vorige kabinet heeft vastgesteld dat “hoogstwaarschijnlijk” genocide heeft plaatsgevonden.

- **Waarom zo terughoudend met erkenning?**

Genocide is een zeer ernstig internationaal misdrijf dat een zeer hoge bewijslast kent. Het is aan de rechter om te beoordelen of aan alle bestanddelen van dit misdrijf is voldaan. Hoewel een politieke uitspraak van een andere orde is dan een strafrechtelijke veroordeling, is het op de stoel van de rechter gaan zitten politiek kwetsbaar, als bijvoorbeeld het Internationaal Strafhof of een andere internationale of Nederlandse rechter later tot de conclusie komt dat geen sprake is van genocide. Vooruitlopen op een dergelijk oordeel is kwetsbaar.

Risico van precedentwerking: erkenning van genocide door ISIS kan leiden tot druk (uit de Kamer) om ook een oordeel te vellen over andere gevallen van vermeende genocide (bijvoorbeeld de Armeense kwestie), alsmede vermeende internationale misdrijven in andere gewapende conflicten (bijvoorbeeld vermeende oorlogsmisdrijven gepleegd door Israël). Indien een eventuele erkenning van genocide door ISIS beperkt is tot de Yezidi's, zal de wens tot erkenning van genocide ten aanzien van andere (religieuze) minderheden naar verwachting snel volgen. Het zal moeilijk zijn om een lijn te trekken tussen groepen die wel slachtoffer zijn en die dat niet zijn. Erkenning van deze genocide zou niet plaatsvinden op basis van eigen bronnen dan wel eigen feitenonderzoek.

Tevens is terughoudend ingegeven door risico's voor de bilaterale betrekkingen.

- **Wat gebeurt er als VN/EU/land/rechter stelt dat er sprake is van genocide?**

Uitspraken van internationale gerechts- en strafhoven resp. de VN kunnen ingevolge het Regeerakkoord mede bepalend zijn voor een eventuele erkenning.

Een erkenning heeft vooral een morele en politieke betekenis. Het is een erkenning van de ernst en het leed.

Maar juridische verplichting vloeien er niet noodzakelijkerwijs uit voort (bv het is niet zo dat een persoon die voor genocide moet vrezen eerder een asielstatus krijgt dan iemand die moet vrezen voor andere levensgevaarlijke vervolging). Want als er een ernstig risico is voor potentiële genocide, gelden de verplichting tot voorkomen al evenzeer (zo heeft de anti-ISIS coalitie al in sept 2014 met militaire middelen ISIS bestreden, mede omdat de ernst van de Jezidi-situatie duidelijk werd).

- **Welke gebeurtenissen kwalificeren wij wel als genocide?**

Nederland heeft in ieder geval de Holocaust alsmede de massamoorden in Rwanda (in 1994) en Srebrenica (in 1994) erkend als gebeurtenissen waarin genocide werd gepleegd. Ten aanzien van de laatste twee kan worden gewezen op de vele uitspraken van zowel nationale als internationale rechters (Joegoslavië Tribunaal, Rwanda Tribunaal). Het Genocideverdrag is pas na de Holocaust tot stand gekomen.

- **En wat betekent niet-erkenning voor Veiligheidsraadresolutie 2178 (o.a. terugkeer FTF), die nu geüpdatet wordt in NY en waar NL in 2018 waarschijnlijk de implementatie van gaat begeleiden?**

Nederland zet zich in algemene zin in om terrorisme, waaronder door ISIS, te bestrijden. Ook tijdens het VNVR-lidmaatschap zet NL daarop in, met bijzondere aandacht voor Foreign Terrorist Fighters en de dwarsverbanden tussen terrorisme en georganiseerde misdaad. Nederland zal ook een actieve rol spelen in het Counter Terrorism Committee en het ISIS/AlQaida sanctiecomité.

Inzake Syrië heeft NL politieke en financiële steun verleend aan het door de AVVN opgerichte bewijzenbank voor Syrië (het *International Impartial and Independent Mechanism*, IIIM), dat niet selectief is voor wat betreft de achtergrond van verdachten van internationale misdrijven.

Nederlandse acties in het kader van terrorismebestrijding en bestrijding straffeloosheid voor internationale misdrijven zijn niet afhankelijk van erkenning van Genocide. De verplichting om genocide te voorkomen geldt al bij een betrouwbare aanwijzing van een ernstig risico op genocide.

- **Wat doen andere gelijkgezinde landen ten aanzien van erkenning?**

Van gelijkgezinde landen hebben in ieder geval de Verenigde Staten en Canada erkend dat ISIS genocide heeft gepleegd ten aanzien van de Yezidi's. Australië en Duitsland verwijzen naar de rechter om hierover een juridisch oordeel te vellen.

Parlementen in o.a. het Verenigd Koninkrijk, Canada, Australië, Frankrijk en Oostenrijk hebben de daden van ISIS veroordeeld als genocide.

- **Wat is de timing van de Kabinetsreactie op het advies van de CAVV (Commissie van advies inzake volkenrechtelijke vraagstukken) en EVA (extern volkenrechtelijk adviseur)?**

De CAVV en de EVA hebben in maart 2017 een advies geschreven –nav een kamermotie- inzake “gebruik van de term genocide door politici”. CAVV/EVA stelt dat het wel aan een staat kan zijn om een genocide te erkennen, doch adviseert terughoudendheid bij ontbreken gedegen feiten-onderzoek.

Planning voor de aanbidding van de Kabinetsreactie en beantwoording van de resterende feitelijke

vragen is: aanbieding aan de MR van 17 november en behandeling in de MR van 24 november 2017. Aansluitend zal de Kabinetsreactie met beantwoording feitelijke vragen naar de Kamer worden gestuurd, waarna de TK een Algemeen Overleg hierover zal inplannen. De kern van de concept-kabinetsreactie wordt dat NL terughoudend moet blijven (ref ook tekst van het regeerakkoord), en dat tav de Jezidi "hoogstwaarschijnlijk" genocide heeft plaatsgevonden, maar vaststellen kan niet –want nog geen uitspraak rechter of VN.

- **Wat is er afgesproken over aanwezigheid in Armenië?**

Er is een mondelinge afspraak gemaakt tussen MP Rutte en de heer Slob (CU) – na lange onderhandelingen tussen Voordewind en Ten Broeke - dat NL *op regeringsniveau* aanwezig zal zijn bij de volgende herdenking van de Armeense genocide (elk jaar, 24 april, in Jerevan in Armenie). Er is nog niet afgesproken wie zal gaan. 10.2 a

Politieke aanwezigheid in Jerevan op 24 april 2018 za 10.2 a

Armeense genocide vond plaats in 1915. Als wij op politiek niveau op een 'lustrumjaar' (vijfjaarsherdenking) aanwezig zouden zijn (bv 2020) 10.2 a In 2015 (100 jaar herdenking) gingen bv Rusland en Frankrijk ook op politiek niveau.

From: 10.2.e
Subject: RE: ACT/URGENT: concept-Q&A Armeense Genocide
Date: vrijdag 10 november 2017 14:16:43

Heb het er met M tijdens diner BXL over gehad gisteren. Er ligt een harde afspraak uit de formatie dat er door een lid van kabinet aan eerstvolgende herdenking wordt deelgenomen, dixit M.

Vraag is of M dat nu al in de kamer wil toezeggen 10.2 a
 Ik zou het dus inderdaad zo willen laten als hieronder maar ik zet 10 in cc om effe te checken: vind M het goed om die toezegging nu nog niet glashard gestand te doen en het te laten bij "gaat regering nog een besluit over nemen". 10
 2

From: 10.2.e
Sent: vrijdag 10 november 2017 13:05
To: 10.2.e
Cc: 10.2.e
Subject: ACT/URGENT: concept-Q&A Armeense Genocide

10.2.e

Vanwege de tijdsdruk meteen aan jullie beiden.

Voor de begrotingsbehandeling moeten we ons voorbereiden op vragen en mogelijk een motie van CU over de Armeense genocide. Jullie zagen wat 1 hierover aan het fiche genocide heeft toegevoegd mbt een afspraak die hierover bij de coalitie-onderhandelingen zou zijn gemaakt. BPZ vraagt nu om een QandA.

We hadden hiervoor een vaste woordkeuze. In overleg met 10.2 heb ik een eenvoudiger variant gemaakt, die op hetzelfde neerkomt maar wat makkelijker is uit te spreken en niet iedere keer weer in de vlek wrijft bij de Armenen (die dit nu al zo vaak hebben gehoord). Denk ook dat dit meer bij deze M past zo.

Graag hoor ik of jullie met de nieuwe variant kunnen instemmen. Voor jullie afweging heb ik hieronder ook de variant op basis van de bestaande woordkeuzes (met dank aan 10.2.e toegevoegd).

10.2.

Q: Gaat de regering de Armeense genocide nu erkennen?

A:

- De gebeurtenissen in 1915 en 1916 hebben groot leed veroorzaakt. Ik begrijp hoe belangrijk dit is voor de nabestaanden.
- Armenië en Turkije moeten hierover samen in gesprek. Het zal voor hen moeilijk zijn om tot een gezamenlijk beeld van de geschiedenis te komen. Toch is dat belangrijk, net als het streven om tot verzoening te komen. Alleen dan kan het verleden een plaats krijgen.

Bij doorvragen:

- Ik zie [in de tekst van het regeerakkoord] geen aanleiding om over de Armeense kwestie op dit moment een ander standpunt in te nemen.

Q: Gaat de regering deelnemen aan de eerstvolgende herdenking van de Armeense Genocide in Armenië?

A:

- Het is duidelijk dat de Armeense gemeenschap een groot leed is aangedaan. Dat verdient ons medeleven.
- Deelname aan de herdenkingsceremonie in Armenië is een manier om daar uiting aan te geven, maar er zijn ook vele andere manieren.
- Over deze concrete herdenking neemt de regering pas later een besluit.

Variant op basis oude woordkeuze:

Q: Gaat de regering de Armeense genocide nu erkennen?

A:

- [Laat ik één ding heel duidelijk zeggen: wat in 1915 en 1916 is gebeurd was vreselijk en heeft groot leed veroorzaakt.
- Het waren verschrikkelijke gebeurtenissen en er past ook groot medeleven met de nabestaanden.
- Het kabinet acht het in dit verband van belang dat beide partijen, zowel de Turkse als de Armeense regering, gezamenlijk tot een duiding komen van de historische feitelijkheden met als doel de noodzakelijke acceptatie en verwerking van het verleden door Turkije en Armenië.

Bij doorvragen:

- Ik zie geen aanleiding om over de Armeense kwestie op dit moment een ander standpunt in te nemen.

From: 10.2.e
Subject: RE: ACT/URGENT: concept-Q&A Armeense Genocide
Date: vrijdag 10 november 2017 19:42:02

Dag 10.2. allen,

11.1 Zoals het nu staat zal Voordewind bij de begrotingsbehandeling nog GEEN motie indienen die oproept tot afvaardiging op regeringsniveau. De Kamer komt zeer waarschijnlijk nog met een verzoek voor een debat over volkenrechtelijk advies over erkennen genocides, te houden voor de kerst. Tijdens dat debat zal Voordewind dan waarschijnlijk zijn verzoek wel willen doen (met motie).

Natuurlijk is de kans wel groot dat hij tijdens de begrotingsbehandeling begint over de Armeense genocidewestie en omdat we het nooit helemaal zeker kunnen weten is het goed om een lijntje achter de hand te houden. De lijn uit 10.2.e haar mail lijkt mij prima 11.1

Hartelijke groet,

10.2.e

From: 10.2.e
Sent: vrijdag 10 november 2017 14:17
To: 10.2.e

10.2.e

Subject: RE: ACT/URGENT: concept-Q&A Armeense Genocide

Heb het er met M tijdens diner BXL over gehad gisteren. Er ligt een harde afspraak uit de formatie dat er door een lid van kabinet aan eerstvolgende herdenking wordt deelgenomen, dixit M.

Vraag is of M dat nu al in de kamer wil toezeggen (10.2.a). Ik zou het dus inderdaad zo willen laten als hieronder maar ik zet in cc om effe te checken: vind M het goed om die toezegging nu nog niet glashard gestand te doen en het te laten bij "gaat regering nog een besluit over nemen". Th

From: 10.2.e
Sent: vrijdag 10 november 2017 13:05

10.2.e

Subject: ACT/URGENT: concept-Q&A Armeense Genocide

10.2.e

Vanwege de tijdsdruk meteen aan jullie beiden.

Voor de begrotingsbehandeling moeten we ons voorbereiden op vragen en mogelijk een motie van CU over de Armeense genocide. Jullie zagen wat 10.2 hierover aan het fiche genocide heeft toegevoegd mbt een afspraak die hierover bij de coalitie-onderhandelingen zou zijn gemaakt. BPZ vraagt nu om een QandA.

We hadden hiervoor een vaste woordkeuze. In overleg met 10.2 heb ik een eenvoudiger variant gemaakt, die op hetzelfde neerkomt maar wat makkelijker is uit te spreken en niet iedere keer weer in de vlek wrijft bij de Armenen (die dit nu al zo vaak hebben gehoord). Denk ook dat dit meer bij deze M past zo.

Graag hoor ik of jullie met de nieuwe variant kunnen instemmen. Voor jullie afweging heb ik hieronder ook de variant op basis van de bestaande woordkeuzes (met dank aan 10.2.e toegevoegd).

10.2

Q: Gaat de regering de Armeense genocide nu erkennen?

A:

- De gebeurtenissen in 1915 en 1916 hebben groot leed veroorzaakt. Ik begrijp hoe belangrijk dit is voor de nabestaanden.
- Armenië en Turkije moeten hierover samen in gesprek. Het zal voor hen moeilijk zijn om tot een gezamenlijk beeld van de geschiedenis te komen. Toch is dat belangrijk, net als het streven om tot verzoening te komen. Alleen dan kan het verleden een plaats krijgen.

Bij doorvragen:

- Ik zie [in de tekst van het regeerakkoord] geen aanleiding om over de Armeense kwestie op dit moment een ander standpunt in te nemen.

Q: Gaat de regering deelnemen aan de eerstvolgende herdenking van de Armeense Genocide in Armenië?

A:

- Het is duidelijk dat de Armeense gemeenschap een groot leed is aangedaan. Dat verdient ons medeleven.
- Deelname aan de herdenkingsceremonie in Armenië is een manier om daar uiting aan te geven, maar er zijn ook vele andere manieren.
- Over deze concrete herdenking neemt de regering pas later een besluit.

Variant op basis oude woordkeuze:

Q: Gaat de regering de Armeense genocide nu erkennen?

A:

- [Laat ik één ding heel duidelijk zeggen: wat in 1915 en 1916 is gebeurd was vreselijk en heeft groot leed veroorzaakt.
- Het waren verschrikkelijke gebeurtenissen en er past ook groot medeleven met de nabestaanden.
- Het kabinet acht het in dit verband van belang dat beide partijen, zowel de Turkse als de Armeense regering, gezamenlijk tot een duiding komen van de historische feitelijkheden met als doel de noodzakelijke acceptatie en verwerking van het verleden door Turkije

en Armenië.

Bij doorvragen:

- Ik zie geen aanleiding om over de Armeense kwestie op dit moment een ander standpunt in te nemen.

From: 10.2.e
Subject: RE: vragen mbt herdenking Armeense kwestie
Date: woensdag 15 november 2017 11:17:03

Dank 10.2. voor je speurwerk. Op hoofdlijnen is het correct, maar in detail is net even anders. Omdat details toch belangrijk zijn maar even het volgende:

Vooraf: belang niet overschatten, we worden niet steeds uitgenodigd.

10.2.a

In 2015 de honderdjarige herdenking:

- weergave correct. Voor de 100 jarige herdenking zijn staatshoofden uitgenodigd.

10.2.a

Namens het koninkrijk de ambassadeur en namens de ChristenUnie Arie Slob.

In 2016:

- Voor de tweede keer een conferentie over aspecten van genocide, het Global Forum. Daar waren - zoals je schrijft - ook regeringsvertegenwoordigers voor uitgenodigd, maar ben ik geweest. 10.2.a

10.2 a

- Ik heb de volgende dag de herdenking bijgewoond in de massa van CD met een gezamenlijke krans, gelegd door de dean.

- Toen was er ook voor het eerst de uitreiking van een grote prijs voor Humaniteit, de Aurora prijs. Die is privé, maar omgeven door overheids- en kerkelijke drukte, een jury met internationale allure, van (toen nog via video) Elie Wiesel, via Mary Robinson en voormalige Australische collega, Iraanse HRD Abadi, tot George Clooney. De prijs loopt tot 2023 . Geen buitenlandse overheidsbemoeyenis. Sindsdien losgekoppeld wat datum betreft (naar mei verplaatst). Sluit niet uit dat die steeds meer aandacht trekt in de jaren tot 2023.

In 2017:

- Geen uitnodiging ontvangen, ook niet aanwezig geweest.

In 2018:

- Misschien krijgen we ook dan weer geen uitnodiging, omdat we niet in Jerevan resideren.

- Dan ook weer een - derde - editie van het Global Forum. Over onderwijs. Wellicht worden we daarvoor wel uitgenodigd,

- Indien iemand uit Den Haag of van ambassade die conferentie bijwoont ligt bijwoning van de herdenking voor de hand, 10.2 a

Overige aspecten:

- De jaarlijkse herdenking is op 24 april, we vieren Koningsdag gebruikelijk op 25

april in Jerevan en op 27 in Tbilisi.

- We worden als niet-residerend ook niet uitgenodigd voor Onafhankelijkheidsdag op 21 september.

- Afgezien van 2015 geen opmerkelijke internationale aanwezigheid – bijwonen op hoog niveau is een keuze.

- 10.2.a

- Het kan nuttig zijn nu al na te denken over aanwezigheid bij de conferentie in april 2018. Vlak daarna verschijnt een nieuwe vertaling van het dagboek van Anne Frank in het Armeens. Indien opportuun kunnen we zichtbaarheid creëren.

- De zin over mijn aanwezigheid in Assen moeten misverstand zijn. Daar had ik niets te zoeken.

- Morgenochtend legt de Vz van de 1e Kamer een krans bij het monument. Geen speech. 10.2 a

10.2.e

From: 10.2.e
Sent: dinsdag 14 november 2017 10:05:42
To: 10.2.e
Cc: 10.2.e
Subject: RE: vragen mbt herdenking Armeense kwestie

Dit is wat ik heb kunnen vinden m.b.v. Sophia.

1. Hoe ging het met uitnodigingen afgelopen jaren? Voor 100 jarige herdenking kregen we inderdaad uitnodigingsbrief aan M. Afgelopen jaren weet ik niet meer hoe het ging.
 - o 10.2.a
 - o 10.2.a
2. Kan post uitzoeken wie er afgelopen 2 j uit welk niveau uit welk land waren?
 - o 23-24 april 2016: Second Global Forum against the Crime of Genocide.
 - 10.2.a
 - NL ambassadeur in Georgië (ook geaccrediteerd in Armenië), 10.2.e, aanwezig namens NL.
 - o 24 april 2017: Armeense herdenking Assen.
 - Brief 10.2.e aan Federatie Armeense Organisaties Nederland dat M niet kan (andere verplichtingen).
 - NL ambassadeur in Georgië (ook geaccrediteerd in Armenië), aanwezig namen NL.
3. En hoe dat bij 100 jaar herdenking zat, maar dat moet in archief te vinden zijn.
 - 24 april 2015: 100-jarige herdenking.
 - o 10.2.a
 - o NL ambassadeur in Georgië (ook geaccrediteerd in Armenië), 10.2.e,

aanwezig namens NL. Interessant: 10.2 e aanwezig.

Misschien weet de post meer over de uitnodigingen?

Met vriendelijke groeten,

10.2 e

From: 10.2.e

Sent: maandag 13 november 2017 18:39

To: 10.2.e

10.2.e

Subject: RE: vragen mbt herdenking Armeense kwestie

Beste allen,

Ik ben net even in Sophia gedoken en heb al een paar dingen gevonden. Zo was de NL ambassadeur (10.2.e) in 2015 op 24 april bij de 100-jrige herdenking. Daar aanwezig waren o.a. de presidenten van Rusland, Frankrijk, Cyprus en Servië, de vice-parlementsvoorzitters van Polen, Tsjechië en Letland, en enkele Oost-Europese parlementsleden. De meeste landen waren echter op ambassadeursniveau vertegenwoordigd. Interessant detail: Arie Slob was ook aanwezig.

10.2.a

Ook zag ik dat de NL ambassadeur dit jaar naar de herdenking geweest is.

Morgen kijken ik er even verder naar.

Met vriendelijke groet,

10.2

From: 10.2.e

Sent: maandag 13 november 2017 17:27

To: 10.2.e

Subject: vragen mbt herdenking Armeense kwestie

Hallo 10.2.e

De Armeense kwestie komt mogelijk op in de begrotingsbehandeling, mn vraag deelname herdenking in Jerevan. In relatie daarmee verzocht 10.2.e eea uit te zoeken:

1. Hoe ging het met uitnodigingen afgelopen jaren? Voor 100 jarige herdenking kregen we inderdaad uitnodigingsbrief aan M. Afgelopen jaren weet ik niet meer hoe het ging.
2. Kan post uitzoeken wie er afgelopen 2 j uit welk niveau uit welk land waren?
3. En hoe dat bij 100 jaar herdenking zat, maar dat moet in archief te vinden zijn.

Bij afwezigheid 10.2 stuur ik dit meteen ook maar naar de post. Zullen zelf hier ook wat research doen, maar graag jullie input.

Vriendelijke groet,

10.2

10.2.e 10.2.e
b

Vragen m.b.t. de Armeense kwestie

Q: Hoe gaan we om met uitnodigingen de afgelopen jaren om de herdenking in Jerevan bij te wonen?

Q: Wie waren er op welk niveau uit welk land aanwezig?

Tot 2015:

10.2 a

10.2 a

2015:

Voor de 100-jarige herdenking zijn staatshoofden uitgenodigd. O.a. de presidenten van Rusland, Frankrijk, Cyprus en Servië waren aanwezig. 10.2.a

10.2.a

Namens het Koninkrijk was de ambassadeur in Georgië, die ook geaccrediteerd is in Armenië, aanwezig en namens de ChristenUnie Arie Slob.

2016:

Voor de tweede keer het Global Forum against the Crime of Genocide. Daar waren ook regeringsvertegenwoordigers voor uitgenodigd, maar is de ambassadeur in Georgië, die ook geaccrediteerd is in Armenië, namens het Koninkrijk aanwezig geweest. Hij was ook bij de herdenking in de massa van het CD met een gezamenlijke krans, gelegd door de dean.

Dit jaar was er voor het eerst de uitreiking van een grote prijs voor Humaniteit, de Aurora prijs, door een jury met internationale allure. Juryleden zijn o.a. Elie Wiesel, Mary Robinson en George Clooney. De prijs loopt tot 2023.

2017:

Geen uitnodiging ontvangen en er is niemand aanwezig geweest namens het Koninkrijk.

2018:

De derde editie van het Global Forum met als thema onderwijs. Er is de mogelijkheid van een uitnodiging. Indien iemand uit Den Haag of van de ambassade die conferentie bijwoont, ligt bijwoning van de herdenking voor de hand. Afwezigheid zal echter nauwelijks opvallen ('al vertrokken' is dan net zoets als 'andere verplichtingen').

Overige aspecten:

- Afgezien van 2015 geen opmerkelijke internationale aanwezigheid. Bijwonen op hoog niveau is een keuze.
- De herdenking is op 24 april. Koningsdag wordt gebruikelijk op 25 april in Jerevan gevierd en op 27 in Tbilisi.
- Als niet-residerend niet uitgenodigd op Onafhankelijkheidsdag op 21 september.
- Het kan nuttig zijn nu al na te denken over aanwezigheid bij de conferentie in april 2018. Vlak daarna verschijnt een nieuwe vertaling van het dagboek van Anne Frank in het Armeens. Indien opportuun kunnen we zichtbaarheid creëren.
- Op 16 november 2017 legt de voorzitter van de Eerste Kamer een krans bij het monument. 10.2.a

From: 10.2.e
To: 10.2.e
Subject: FW: Motie De Roon
Date: vrijdag 17 november 2017 18:05:59

Ook nog voor jou

From: 10.2.e
Sent: vrijdag 17 november 2017 12:24
To: 10.2.e
Cc: 10.2.e
Subject: RE: Motie De Roon

Ja zijn we mee bezig. 11.1 . Ik hou jullie op de hoogte.

From: 10.2.e
Sent: vrijdag 17 november 2017 12:22:26
To: 10.2.e
Cc: 10.2.e
Subject: RE: Motie De Roon

En zo is het. 10.2 a

11

From: 10.2.e
Sent: vrijdag 17 november 2017 12:18:59
To: 10.2.e
Cc: 10.2.e
Subject: RE: Motie De Roon

Dank!

From: 10.2.e
Sent: vrijdag 17 november 2017 12:12
To: 10.2.e
Cc: 10.2.e
Subject: RE: Motie De Roon

RA is heel helder. Om over genocide te spreken moet:

1. uitspraken van internationale gerechts en strafhoven

En

2. Eenduidig conclusies wetenschap

En

3. Vaststelling door VN

Dat is voor Armenië NIET het geval.

Dus voor kabinet geen enkele reden te spreken van 'Armeense genocide'

Motie overnemen, zou neerkomen op erkennen genocide, Dus wij kunnen die motie NIET uitvoeren.

@10.2.e

From: 10.2.e
Sent: vrijdag 17 november 2017 11:37:28
To: 10.2.e
Cc: 10.2.e
Subject: RE: Motie De Koon

Ik denk dat dit zeer onwenselijk is. 10.2 a
(ik cc 10.2.e Bovendien heeft M in kamerbrief gezegd dat hij kabinetsreactie over cavv rapport over deze kwestie voor kerst naar de tk zal sturen. Met voorstem neem je al (te) groot voorschot op kabinetsreactie. 10.2 heeft zich intensief met tekst uit ra bemoeid, hoor ookgraag zijn visie.

From: 10.2.e
Sent: vrijdag 17 november 2017 11:27:04
To: 10.2.e
Cc: 10.2.e
Subject: RE: Motie De Roon

De Kamer, gehoord de beraadslaging, overwegende dat er brede wetenschappelijke erkenning is dat de Armeense volkerenmoord aangemerkt moet worden als genocide; verzoekt de regering om, niet (langer) te spreken over «de kwestie van de Armeense genocide», maar over «de Armeense genocide», en gaat over tot de orde van de dag. De Roon Wilders

From: 10.2.e
Sent: vrijdag 17 november 2017 11:23
To: 10.2.e
Cc: 10.2.e
Subject: RE: Motie De Roon

Heb je elektronisch de tekst nog even.

From: 10.2.e
Sent: vrijdag 17 november 2017 11:20:44
To: 10.2.e
Cc: 10.2.e
Subject: Motie De Roon

10.2.e

11.1

[Redacted text block]

10.2.e

From: 10.2.e
Subject: Bezoek voorzitter eerste kamer aan Genocide monument
Date: woensdag 22 november 2017 18:00:12
Attachments: [Broekers.docx](#)

Beste 10.2.e e.a.,

In aansluiting op wat 10.2.e al schreef het volgende:

Conform diplomatiek protocol heeft de voorzitter van de Eerste Kamer, bij haar bezoek aan Armenië ook een bezoek gebracht aan het monument ter nagedachtenis aan de 'Genocide'.

Zij heeft het woord 'genocide' - conform NL politieke gebruik - niet gebruikt en gesproken conform de lijnen die 10.2.e beschreef. In één geval, tijdens een diner, heeft ze het woord genocide gebruikt in beschrijvende zin, zoals alle diplomaten in Jerevan doen.

In bijlage heb ik van het bezoek - nog ongecorrigeerd of geredigeerd - verslag gedaan, in de wetenschap dat dit een gevoelig bezoek was. Daarin heb ik een persverklaring opgenomen van het bezoek aan het monument en museum.

Daaraan heb ik één zin toegevoegd die illustratief is voor wat zij vanaf dat bezoek heeft uitgedragen, namelijk "VzleK toonde zich geraakt door de expositie en droeg dit uit bij volgende bezoeken".

Het gaat je niet in de koude kleren zitten:

VzleK bracht een bezoek aan het genocide monument en het bijbehorende museum. Een persverslag geeft dit sober weer en citeert de tekst die VzleK in het gastenboek schreef: The president of the Senate laid a wreath at the Armenian Genocide memorial, flowers at the Eternal Flame and paid a tribute to the memory of the Genocide victims with a moment of silence. Ankie Broekers-Knol also visited the Armenian Genocide Museum-Institute, got acquainted with the documents proving the Armenian Genocide, watched the exhibits and left a note in the Memorial Book. "I visit the museum for the first time and I am deeply shocked by the sufferings the Armenian people faced. It's terrible and horrible", she wrote.

In bijlage vind je de weerslag van elk van de officiële gesprekken.

Ik heb een foto gemaakt van de notitie in het gastenboek, die stuur ik na en kun je gebruiken.

En dan zal blijken dat bovenstaand citaat net een beetje anders is dan ze feitelijk schreef. Maar de woorden zijn conform wat ze heeft uitgedragen.

Succes!

Hartelijke groet,

10.
2.e

From: 10.2.e
Subject: 10.2.a
Date: woensdag 22 november 2017 19:28:53

Dag 10.2.e

Dank voor je mail. Ws inmiddels ten overvloede: de EK Voorzitter bezocht Armenië in het kader van een officieel bezoek op uitnodiging van de Voorzitter van het Armeense parlement. Hierbij link naar verslag op de website van de EK:
https://www.eerstekamer.nl/nieuws/20171118/voorzitter_broekers_knol_ontmoet

Kan me vinden in jouw lijn. Ter achtergrond: Voorzitter EK brengt uit hoofde van haar functie op regelmatige basis buitenlandse bezoeken. Op interparlementair niveau vinden er sowieso regelmatig bezoeken (over en weer) plaats. Zie voor meer informatie graag notitie uit 2010 over 'parlementaire diplomatie':
https://www.eerstekamer.nl/behandeling/20101116/brief_aan_de_minister_president.

Er is op voorhand vaak wel contact tussen BZ, de post en de griffie EK om het bezoek voor te bereiden. Vanuit ieders eigen rollen en verantwoordelijkheden. Zo ook in dit geval. Er is ook een memo vanuit DEU naar M gegaan.

Kun je hiermee uit de voeten en informeren jullie ook even PA/PS? Ik cc hoofd BSG.

Dank en groet,

10.2.e

From: 10.2.e
Sent: woensdag 22 november 2017 18:12:54
To: 10.2.e

Dag 10.2.e
 10.2.a waarschijnlijk ivm bezoek Vz 1e Kamer aan Armenie. Ik verwijs naar de email hieronder. Het betrof, zo begreep ik, een officieel bezoek. Ik neem aan dat we 10.2.e kunnen antwoorden dat de NL regering geen zeggenschap heeft over het reizen/bezoeken van parlementsleden. Ik begreep van 10.2.e dat jij hier mogelijk iets over kan zeggen. Ik hoor graag van je!

Vr groet,

10.2.e

From: 10.2.e
Sent: woensdag 22 november 2017 16:31:25
To: 10.2.e
Cc: 10.2.e
Subject: 10.2.a

Beste 10.2

Ik denk dat 10.2.e even pauze heeft en ik zal proberen je vraag zo goed mogelijk te beantwoorden.

1. Van 15 tot 18 november heeft Vz Eerste Kamer Mw. Broekers-Knol o.a. een bezoek gebracht aan het genocidemonument in Jerevan. Dit is een vast onderdeel van een officieel bezoek. Voor de Armenen is dit samen met Nagorno-Karabach een van de belangrijkste onderwerpen. Ik begrijp de combinatie van History Museum en Erivan Monument niet, want je hebt ook een History museum zonder het monument. 10.2 a
 [redacted]
 [redacted]
 [redacted]
2. Het officiële standpunt van het Kabinet inzake de 'kwestie' van de Armeense genocide luidt als volgt:
 ...Het Kabinet is van mening dat de vaststelling of er in juridische zin sprake is geweest van genocide, niet aan het Kabinet is en daarom vermijdt het Kabinet het gebruik van deze terminologie. Voor dit standpunt vindt het Kabinet ook steun in een advies dat afgelopen maart 2017 is uitgebracht door Commissie van Advies inzake Volkenrechtelijke Vraagstukken (CAVV) en de Extern Volkenrechtelijk Adviseur (EVA). Daarin wordt geadviseerd het gebruik door politici van de term genocide te beperken tot actuele situaties. Voor historische gebeurtenissen zijn volgens CAVV en EVA vooral vragen over genoegdoening en excuses aan de orde, hetgeen voor het Kabinet dus primair een zaak is tussen de betrokken partijen...

Ik hoop dat je hiermee uit de voeten kan. Mocht 10.2.e nog suggesties hebben, dan hoop ik dat deze je op tijd bereiken.

Met vriendelijke groet,

10.2.e
 [redacted]
 [redacted]

From: 10.2.e

Sent: woensdag 22 november 2017 15:02:04

To: 10.2.e
 [redacted]

Subject: 10.2.a
 [redacted]

Mag morgen weer 10.2.a bij Directeur-Generaal for 10.2.e [redacted] 2.e
 [redacted]. Gaat om "bezoek aan History Museum of Armenia Erivan monument".

Hoop dat jullie wat achtergrond hebben: wat is dat voor monument, wie heeft het bezocht cq gaat het bezoeken. En wat is ook alweer het laatste lijntje over de kwestie van de Armeense genocide?

Moet morgen 8.30 NL tijd op pad, hoop dat jullie voor die tijds iets korts voor me hebben.

Dank!

10.
 2

From: TBI
 To: 10.2.e
 Subject: [RDK] Armenië - Bilateraal - Bezoeken - Bezoek van de voorzitter van de Eerste Kamer aan Armenië - 10.2 a
 Date: donderdag 23 november 2017 12:36:24
 Attachments: rijks_logo.gif
 Broekers.docx

Kunt u dit bericht niet goed lezen? [Bekijk dan de online versie.](#)

23 november 2017

Ministerie van Buitenlandse Zaken
 Berichtenverkeer

Rijks-Intern

Armenië - Bilateraal - Bezoeken - Bezoek van de voorzitter van de Eerste Kamer aan Armenië 10.2 a

Van : TBI
 Verzonden op : 23 november 2017 12:36
 Land/regio : Armenië
 Forum : Bilateraal
 Thema : Bezoeken

Samenvatting

Armenië zal morgen het CEPA tekenen en dus de OP-top bijwonen, 10.2 a

Commentaar

Voorzitter Eerste Kamer bedreef 'parlementaire diplomatie' in Armenië en bleek daarmee in een behoefte te voorzien. Vooral haar rede tot de Assemblée raakte een goede snaar.

Sterke wens voor een permanente Nederlandse vertegenwoordiging in Jerevan, ook vanuit maatschappelijk middenveld.

10.2 a

10.2 a

10.2 a

Bericht

Van 15 tot 18 november bracht de voorzitter van de Eerste Kamer, mevrouw Broekers-Knol, een bezoek aan Armenië, op uitnodiging van de voorzitter van de Nationale Assemblée en door bemiddeling van de Armeense ambassadeur in Nederland. Zij sprak de assemblee toe en had gesprekken met de voorzitter van de assemblee, zijn plaatsvervangster, die vergezeld werden door vertegenwoordigers van de regeringspartijen en oppositie. Daarnaast met de minister van BZ en met de president. Ook bracht zij een bezoek aan het genocide monument en het bijbehorende museum en aan het centrum van de Armeense Apostolische kerk.

In haar rede tot het parlement sprak mevrouw Broekers-Knol o.a. over de perspectieven van beide landen:

'Middle-sized countries like Armenia and the Netherlands are in a unique position to be a bridge between interests, a bridge between powers, a bridge between , in the case of Armenia, thee east and the west ... between the EU on the one hand and Russia and other Eurasian countries on the other'.

Dit viel duidelijk in goede aarde bij de Armeense kant en kreeg ruime publiciteit.

Alle politieke gesprekspartners plaatsten het bezoek in het kader van de herdenking van 25 jaar diplomatieke betrekkingen. 10.2.a

In bijlage een verslag van de diverse politieke gesprekken en van de bezoeken aan het monument en aan het kerkelijk centrum Etchmiadzin.

10.2.a

Het was overduidelijk dat dit bezoek een goodwill karakter had. De hoge Nederlandse gast onderstreepte het belang van 'parlementaire diplomatie', gericht op het scheppen van goede banden, meer dan het bespreken van kwesties en punten van geschil. De Armeense kant had enorm geïnvesteerd in een goede sfeer en daartoe waren de delegaties van het parlement bij het officieel overleg en informele ontmoetingen samengesteld uit regeringspartijen en oppositie, 10.2.a

De kwestie van de Armeense genocide kwam kort ter sprake bij het overleg in de Assemblee, bij de minister van BZ en de president. Bij beide laatste ontmoetingen liet mevrouw Broekers-Knol duidelijk blijken geraakt te zijn door wat zij had ervaren bij de kranslegging bij het monument en bij het bezoek aan het bijbehorende museum. Zij had in het gastenboek genoteerd: "I'm deeply impressed an appalled by the impunity of the atrocities the Armenians had to suffer". Daarnaast wees zij er de president expliciet op dat niet 'het parlement', maar de Tweede kamer een motie over erkenning van de genocide heeft aangenomen.

10.2.a

Berichtgegevens

Aan

10.2.e

Type : Beleids
 Prioriteit : Routine
 Rubricering : Rijks-Intern
 Categorie : Verslag/Info

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no

From: [redacted] 10.2.e [redacted]

Subject: Bulletin / Armeense kwestie: 10.2.a [redacted]
Date: donderdag 23 november 2017 18:25:00

10.2.e,
10.2.a [redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]

| [redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]

- Conform diplomatiek protocol heeft de Vz EK, bij haar bezoek, ook een bezoek gebracht aan het monument ter nagedachtenis aan de 'Genocide' en aan het bijbehorende museum.
Zij heeft het woord 'genocide' - naar NL politieke gebruik - niet gebruikt en gesproken binnen bestaande lijnen.

| 0 [redacted]
2 [redacted]
a [redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]

++++

	Medeparaaf en datum	Kopie aan	52
	1 DJZ/IR	DEU	
Redacteur	2	DAM	
10.2.e	3		
Datum	4		
30-11-2017	5		
Paraaf	Vaststeller DJZ		
10.2.e			

Aan M
 Van DJZ
 Via DGPZ
 Kopie aan SG
 Afgestemd met -

TER BESLISSING

Datum
 30-11-2017
 Onze Referentie
 Minbuza.2017-
 Opgesteld door
 10.2.e

memo

Kabinetsreactie op CAVV/EVA advies genocide

Aanleiding

Instemming hoogambtelijke Commissie Defensie en Internationale Aangelegenheden (CDIA) van 28 november met Kabinetsreactie CAVV/EVA-advies en bijbehorende beantwoording Kamervragen, en doorgeleiding hiervan naar RDIA. Uw toezegging tijdens de BZ-begrotingsbehandeling dat de Kabinetsreactie voor de Kerst naar de Kamer zal worden gestuurd.

Gevraagd besluit

Uw Instemming met de voorgestelde Kabinetsreactie en bijbehorende beantwoording van resterende Kamervragen, en het voorleggen van deze stukken aan de RDIA van 12 of 19 december 2017 (afhankelijk van uw deelname) en aanname in de MR van 22 dec. De stukken zijn vooraf afgestemd met AZ en J&V.

Kern/samenvatting

- De Kabinetsreactie en beantwoording resterende Kamervragen zijn geactualiseerd op basis van de passage in het Regeerakkoord (RA). Daarin staat dat leidend voor de Nederlandse regering bij de erkenning van genocides "uitspraken van internationale gerechts- en strafhoven, eenduidige conclusies volgend uit wetenschappelijk onderzoek en vaststellingen door de VN" zijn.
- De voorgestelde Kabinetsreactie geeft invulling aan deze passage, mede in het licht van de wandaden van IS tegen de Jezidi en de Armeense kwestie.

Belangrijkste politieke passages in Kabinetsreactie

- De Kabinetsreactie stelt dat het in de rede ligt om:
 - wel tot erkenning over te gaan wanneer de Veiligheidsraad van de VN in een bindende resolutie heeft vastgesteld dat sprake is van genocide, of wanneer er een uitspraak is van een internationaal gerechts- of strafhof (zoals bij Rwanda en Srebrenica).
 - niet tot erkenning over te gaan wanneer het louter om historisch onderzoek gaat dan wel een uitspraak van een individuele VN-rapporteur.
- Op basis hiervan houdt de Kabinetsreactie in relatie tot de daden van IS in Irak en Syrië de lijn aan dat IS zich "hoogstwaarschijnlijk" schuldig heeft gemaakt aan zeer ernstige internationale misdrijven, waaronder genocide. Daarbij wordt gemeld dat Nederland binnen de Raad van Europa koploper lijkt met deze

positie, aangezien tot nu toe geen enkele EU-lidstaat tot erkenning is overgegaan en staten veelal helemaal geen officiële positie hebben hierover.

- Benadrukt wordt dat erkenning niet nodig is om invulling te geven aan de verplichtingen in het Genocide verdrag:
 - In NL kan het OM verdachten van genocide, waaronder verdachte terugkeerders, vervolgen op basis van de Wet internationale misdrijven uit 2003 (de verplichting tot bestraffen genocide ziet op strafbaarstelling). Ook steunt NL internationale bewijsvergaring van internationale misdrijven in Syrië en Irak.
 - Daarnaast geeft NL invulling aan de verplichting tot voorkomen van genocide door o.a. jarenlange inzet in de anti-IS coalitie.
- De positie ten aanzien van de Armeense kwestie blijft eveneens ongewijzigd; deze wordt door de regering niet als genocide aangemerkt, want geen uitspraak van een internationaal gerecht- en strafhof en geen bindende resolutie van de VNVR.

Datum
28-11-2017

Onze Referentie

Toelichting

- Het betreft de Kabinetsreactie op het gezamenlijke advies van de CAVV (Commissie van advies inzake volkenrechtelijke vraagstukken) en de EVA (extern volkenrechtelijk adviseur van de minister van BZ) over het gebruik van de term 'genocide' door politici. Dit advies is door uw voorganger gevraagd n.a.v. 2016 motie van Tweede Kamer. Dit gezamenlijk CAVV/EVA advies verscheen in maart 2017.
- Tevens bijgevoegd is de resterende beantwoording van de daaraan gerelateerde Kamervragen (de vragen van feitelijke aard zijn in een eerder stadium reeds beantwoord), die door de Kamer na het verschijnen van het advies zijn gesteld.

- 11.1
- 11

From: 10.2.e
Date: maandag 4 december 2017 13:26:00
Attachments: O.A.'s Armeense kwestie.mso
10.2.e, 10.2.a

10.2.e

Zoals besproken. Zie bijlagen waar je gebruik van kunt maken. Mocht het hier niet over gaan: dan aanhoren.

10.2.a

M heeft in de Kamer (meen tijdens begrotingsbehandeling) een motie van PVV over erkenning van Armeense genocide ontraden. De motie is overigens weggestemd.

10.2.e

From: 10.2.e
Sent: maandag 4 december 2017 10:15

10.
2.e

Hoi 10.2. ik zie dat we morgen 10.2.e zien. Weet jij waarover? Wie heeft om de meeting gevraagd? Kan ik alles zeggen of zijn er dingen die ik juist niet moet zeggen?

10.
2.e

[Redacted]

[Redacted]

Overzicht landen/parlementen betreffende de erkenning van de Armeense genocide:

Frankrijk	Ontkenning wettelijk verboden in 2012 en 2016 (februari 2012 en januari 2017 Constitutional Council of France verklaard wet ongrondwettelijk vanwege beperking vrijheid van meningsuiting).
Cyprus	Ontkenning wettelijk verboden.
Griekenland	Ontkenning wettelijk verboden.
Switserland	Ontkenning wettelijk verboden (European Court of Human Rights bepaalde in 2015 dat het een beperking was van de vrijheid van meningsuiting in de zaak Perinçek vs. Zwitserland).
Slowakije	Ontkenning wettelijk verboden.
Canada	Erkenning van de Armeense genocide.
België	Erkenning van de Armeense genocide.
Argentinië	Erkenning van de Armeense genocide.
Rusland	Poetin benoemde Armeense genocide, 2015.
Zweden	Parlementaire resolutie erkenning genocide, 2010.
Italië	Chamber of Deputies besluit erkenning van de Armeense genocide, 2000.
Polen	De Sejm besluit erkenning van de Armeense genocide, 2005.
Venezuela	Resolutie van Parlement van Venezuela erkenning van de Armeense genocide, 2005.
Duitsland	Bondsdag stemt voor erkenning, 2016.
Litouwen	Resolutie van de Seimas erkenning van de Armeense genocide, 2005.
Chili	De Senaat veroordeelde de genocide in 2007, de Chamber of Deputies, 2015.
Oostenrijk	Parlementaire declaratie, 2015.
Bolivia	Beide kamers van Boliviaans parlement besluiten tot erkenning van de Armeense genocide, 2014.
Brazilië	De Senaat besluit tot erkenning van de Armeense genocide, 2015.
Tsjechië	De Chamber of Deputies besluit tot erkenning van de Armeense genocide, 2015.
Luxemburg	Het parlement besluit tot erkenning van de Armeense genocide, 2015.
Paraguay	De Senaat besluit tot erkenning van de Armeense genocide, 2015.

From: 10.2.e
Subject: Re: erkenning genocide
Date: vrijdag 15 december 2017 17:21:00
Attachments: MR advisering t.b.v. RDIA 19 december 2017 (rev RL).docx

10.2.e

Die hadden we nog niet gezien. Zie onze track changes.

Groet, 10.2.

From: 10.2.e
Sent: vrijdag 15 december 2017 17:09
To: 10.2.e
Subject: FW: erkenning genocide

Spreekpunten in deze advisering...

Van: 10.2.e
Verzonden: vrijdag 15 december 2017 12:17
Aan: 10.2.e
CC: 10.2.e
Onderwerp: RE: erkenning genocide

Top, zou fijn zijn een paar staten te noemen – stuk moet zo de lijn in (laat weten als daar nog iets aan moet worden toegevoegd // = op zich oude tekst.). Zou om laatste passage gaan (EU/internationale dimensie). Thx!

Van: 10.2.e
Verzonden: vrijdag 15 december 2017 12:14
Aan: 10.2.e
CC: 10.2.e
Onderwerp: RE: erkenning genocide

Allen,

Ik heb vanochtend onze collega 10.2.e gevraagd om deze informatie bijeen te sprokkelen.

Begreep van 10.2 dat hij inmiddels hier mee bezig is, en hierover ook met 10 contact heeft.

Groet, 10.2.

From: 10.2.e
Sent: vrijdag 15 december 2017 12:00
To: IJsselstein, 10.2.e
Subject: RE: erkenning genocide

Graag een lijstje, op de link staat ook NL, dus niet heel betrouwbaar... Thx!

Van: 10.2.e

Verzonden: vrijdag 15 december 2017 11:58

Aan: 10.2.e

10.2.e

Onderwerp: erkenning genocide

10.2.e

Ik begrijp dat jij op zoek bent naar een lijst van landen die de Armeense genocide erkennen. Ik heb deze lijst niet, wellicht dat 10.2.e die dit dossier beheren, hierbij kunnen helpen.

Op wikipedia zie ik wel een lijst van erkenning incl. bronvermelding staan, wat wellicht behulpzaam is.

10.2.e

https://nl.wikipedia.org/wiki/Armeense_genocide#Erkenning

From: 10.2.e
Subject: RE: Genocide
Date: dinsdag 19 december 2017 09:11:12

Ja dat lijkt een logische redenering. Gaat er nu denk ik ook om welke keuze we nu willen maken. Dan is de wens van CU wellicht een mooie 'middenweg' en veilig omdat we die al eerder gebruikten.

10.2.

From: 10.2.e
Sent: dinsdag 19 december 2017 9:49:50
To: 10.2.e
Cc: 10.2.e
Subject: RE: Genocide

CU zegt dat we met 'armeense kwestie' een stap terug doen, want we eerst 'kwestie van de armeense genocide' gebruikte

From: 10.2.e
Sent: dinsdag 19 december 2017 08:18
To: 10.2.e
Subject: RE: Genocide

In beantwoording kv's in 2015 werd gesproken van 'kwestie vd Armeense genocide'. In 2016 werd gesproken van 'de verschrikkelijke gebeurtenissen van 2015'. Zie hieronder. Kern is dat we het als NL regering niet duiden en term genocide niet bijdraagt aan verwerking vh verleden. Ik zie dus ook niet een bezwaar om te spreken van 'Armeense kwestie'.

Kun je hier wat mee?

Groet,

10.2.

<https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/kamerstukken/2015/04/01/beantwoording-kamervragen-over-kwestie-van-de-armeense-genocide/beantwoording-kamervragen-over-kwestie-van-de-armeense-genocide.pdf>

<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/ah-tk-20142015>

From: 10.2.e
Sent: dinsdag 19 december 2017 7:56:28
To: 10.2.e
Subject: Genocide

10.2.e

Zeggen wij 'Armeense kwestie' of 'kwestie van Armeense genocide'. Komt om 9h15 op in onderraad ministerraad

Sinds wanneer gebruiken we die term?

Dank

1
0

From: 10.2.e
Subject: FW: de paus en de armeense genocide
Date: dinsdag 14 april 2015 13:34:04
Attachments: image001.png

10.2.e heeft het jullie eigenlijk al gevraagd ;-), maar hebben jullie specifieke vragen waarop jullie graag nog een antwoord van 10.2. willen hebben?

- Ik ben in ieder geval benieuwd wat de paus nu heeft bewogen? In november nog bezocht de paus Turkije. 10.2.a
 [redacted] Wat beoogt hij te bereiken. Verwacht hij dat andere landen de genocide ook zullen erkennen?
- 10.2.a [redacted]
- 10.2.a [redacted]
- Wat zijn reacties in kringen rond Vaticaan?

Jullie nog andere dingen? Ik zal verzamelen en aan 10.2. sturen.

10.

10.2.e
Sent: dinsdag 14 april 2015 13:24
To: 10.2.e
Subject: RE: de paus en de armeense genocide

10.2.e

Ik kom zo snel mogelijk met deze informatie bij je terug.

Groet,

10.2

From: 10.2.e
Sent: dinsdag 14 april 2015 13:05
To: 10.2.e
 10.2.e
Subject: RE: de paus en de armeense genocide

10.2.e

Wij zijn vooral geïnteresseerd in meer duiding en dat missen we eerlijk gezegd in dit bericht. We willen graag meer weten over het hoe en waarom, dieper gaand dan dat we in de kranten kunnen lezen. Hoe wordt er over gesproken in kringen rond de Paus? 10.2.a

10.2.e [redacted] of zij nog specifieke vragen hebben.

M is vandaag en morgen in de Kamer en we verwachten zeker vragen over dit onderwerp. Zou je ons zsm meer info kunnen sturen? Kan spoedshalve per mail, bvz kunnen we bijv 's avonds niet op de telefoon lezen als het niet specifiek op naam gesteld is.

Alvast bedankt en vriendelijke groet,

10.2.e

From: 10.2.e
Sent: woensdag 14 april 2015 10:57
To: 10.2.e
 10.2.e
Subject: RE: de paus en de armeense genocide

10.2.e, zie bericht gisteren in de avond hierover. Ik ben de hele dag bereikbaar mochten er nog vragen zijn.
 10.2.

10.1.2.e

2

From: 10.2.e

9:40:54

To: 10.2.e**Cc:** 10.2.e**Subject:** de paus en de armeense genocide

Beste 10.2.

Zou jij ons in de loop van de dag wat duiding kunnen geven over de uitspraken van de paus over erkenning van de Armeense genocide (en eventueel ook over het stalinisme)? De kwestie van de A g staat deze weken volop in de belangstelling in de binnenlandse politiek. Menig kamervraag is al beantwoord en M is ook zelf al in de TK geweest.

Waarom nu deze erkenning? Kranten speculeren over grote A gemeenschappen in Argentinië. 10.2 a

hadden ze dat niet verwacht?

Kortom alles wat ons meer inzicht kan geven is nuttig!

Hartelijke groet

10.2.e

10.2.e

[Redacted signature block]

From: 10.2.e
Subject: FW: TER AFHANDELING Gedenkteken Armeense genocide Amsterdam
Date: vrijdag 31 maart 2017 12:54:22
Attachments: 10.2.e
Importance: High

10.2.e

Hierbij de mailwisseling van de gemeente Amsterdam. Die begint met een mail van de aanvrager, 11.1

De gemeente vraagt BZ hoe met de hele kwestie om te gaan.

Hoor graag of jullie op basis van deze nadere informatie nog elementen hebben voor onze afweging, bovenop de al gewisselde (hieronder quick and dirty):

- in eerste instantie geen juridische grond om te verbieden (vrijheid van meningsuiting);
- verbieden op grond openbare orde alleen als er concrete dreiging is. Is naar het zich laat aanzien niet van toepassing, behalve bij evt. onthulling. Maar geen reden om gedenkteken per se te verbieden;
- betreft hier wel een rijksmonument is, waarvoor stringente regels gelden qua aanpassing; gemeentelijke bevoegdheid om te beoordelen of wijziging aan gevel überhaupt toelaatbaar is.

De voorlopige conclusie was dat er geen gronden zijn om installering tegen te houden (is ook niet onze inzet). 10.2.a

t. Dat lijkt haalbaar, onder meer gezien de samenwerkingsbereidheid van de kerk en de evt procedure die nog gevolgd moet omdat het een rijksmonument is.

Zoals gezegd, hoor graag van jullie of er nog andere elementen zijn voor onze afweging.

Groet,

10.2.e

From: 10.2.e
Sent: donderdag 30 maart 2017 17:39
To: 10.2.e
Subject: TER AFHANDELING Gedenkteken Armeense genocide Amsterdam
Importance: High

Beste collega's,

Mag ik jullie vragen deze mail van het stadsdeel centrum in Amsterdam af te handelen?

Dank

10.2.e

10.2.e

Sent: donderdag 30 maart 2017 / 11:06
To: IST
Subject: FW: Gedenkteken Armeense genocide

Beste 10.2.e

Van stadsdeel Centrum in Amsterdam komt de vraag wat de beleidslijn is van de Nederlandse regering/MinBuZa ten aanzien van onderstaande aanvraag. De Nederlandse regering heeft bij mijn weten nooit de moord op de Armeniërs in 1915 als genocide erkent. Maakt dat dan ook dat er reden zou zijn om onderstaande aanvraag voor plaatsing van een gedenksteen te weigeren? Wat zou dan de weigeringsgrond zijn? Versterking van de openbare orde/veiligheid?

10.2.e

Van: 10.2.e

Verzonden: donderdag 30 maart 2017 09:56
Aan: 10.2.e
Onderwerp: Fwd: Gedenkteken Armeense genocide

10.2.e kunnen jullie nagaan of BuZa hierin een standpunt / beleidslijn heeft? Dank
 10.2.e

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Begin doorgestuurd bericht:

Van: 10.2.e

Datum: 29 maart 2017 12:43:38 CEST

Aan: 10.2.e

Onderwerp: Gedenkteken Armeense genocide

Beste 10.2.e,

Graag jullie advies, een kwetsbare vraag in een kwetsbare periode.

Groet,

10.2.e

Van: 10.2.e

Verzonden: dinsdag 21 maart 2017 14:11

Aan: 10.2.e
CC: 10.2.e
Onderwerp: Gedenkteken Armeense genocide

Beste 10.2.

De Armeense Kerk wil graag een gedenkteken op de muur van hun kerk aan de Kromboomsloot bevestigen. Van de tekst willen ze eventueel het deel waar het aantal "1.500.000" wordt genoemd schrappen. Mij lijkt het geen bezwaar, maar wil dit toch even aan de burgemeester c.q. jou voorleggen. Het vervolg is het aanvragen van een omgevingsvergunning, die op de gebruikelijke manier wordt getoetst.

10.2.e

Van: 10.2.e
Verzonden: maandag 20 maart 2017 23:30
Aan: 10.2.e
CC: 10.2.e
Onderwerp: Gedenkteken Armeense genocide

10.2.e

Bedankt voor het leuke en vruchtbare gesprek van vandaag. Zoals toegezegd hierbij een concept van het gedenkteken op de hoek van het gebouw van de Armeense Kerk aan de Krom Boomssloot 22, en het bijbehorende opschrift.

In afwachting van uw verdere berichten.

Met vriendelijke groet,

10.2.e

From: 10.2.e
 Subject: RE: TER AFHANDELING Gedenkteken Armeense genocide Amsterdam
 Date: vrijdag 28 april 2017 12:11:09

Eens, met voorgestelde lijn. 11.1

. Maar ook dat lijkt me aan de gemeente om op te brengen in kader openbare orde.

10.2.e

From: 10.2.e
 Sent: vrijdag 28 april 2017 10:34:20
 To: 10.2.e
 Subject: RE: TER AFHANDELING Gedenkteken Armeense genocide Amsterdam

10.2.e

Ik had deze nog liggen: een vraag van de gemeente Amsterdam:

"Van stadsdeel Centrum in Amsterdam komt de vraag wat de beleidslijn is van de Nederlandse regering/MinBuZa ten aanzien van onderstaande aanvraag, nl wat wij als rijksoverheid vinden van de bevestiging van een herdenkingsplaquette op Armeense kerk.). De Nederlandse regering heeft bij mijn weten nooit de moord op de Armeniërs in 1915 als genocide erkent. Maakt dat dan ook dat er reden zou zijn om onderstaande aanvraag voor plaatsing van een gedenksteen te weigeren? Wat zou dan de weigeringsgrond zijn? Verstoring van de openbare orde/veiligheid? 11.1

Amsterdam vraagt vanwege de gevoeligheden, ook na 11 maart.

Onder meer na overleg met DJZ, 10.2.e, het volgende hierover: Uitgangspunt is vrijheid van meningsuiting. Zolang de openbare orde niet in het geding is, is er geen reden om daarop een inbreuk te maken. Dit inderdaad behoudens regels die betrekking hebben op het gebouw als rijksmonument (dat bovendien een niet-overheidsgebouw is): daarvoor gelden stringente regels qua aanpassing. Het is aan de gemeentelijke bevoegdheid om te beoordelen of wijziging aan gevel überhaupt toelaatbaar is.

Kortom: geen gronden om het aanbrengen van het gedenkteken tegen te houden wat ons betreft vanwege vrijheid meningsuiting. Voor de rest zijn overwegingen o.b.v. openbare orde en o.b. het feit dat de status van een rijksmonument ophanging van een plaquette evt. in de weg staat, is een separate afweging voor de gemeente.

Dit kan aan de gemeente, 10.2.e doorgegeven wat mij betreft. 11.1

Wat dunkt?

Groet,

10.2.e

From: 10.2.e

Sent: donderdag 30 maart 2017 23:00

To: 10.2.e

Subject: RE: TER AFHANDELING Gedenkteken Armeense genocide Amsterdam

Dit lijkt me best wel een lastige: vrijheid van meningsuiting? Manon, graag jouw licht hierop morgen hoe we dit in gang kunnen zetten.

10.2.

From: 10.2.e

Sent: donderdag 30 maart 2017 16:39

To: 10.2.e

Subject: TER AFHANDELING Gedenkteken Armeense genocide Amsterdam

Importance: High

Beste collega's,

Mag ik jullie vragen deze mail van het stadsdeel centrum in Amsterdam af te handelen?

Dank

10.2.e

10.2.g

[Redacted content]

From: 10.2.e
 Subject: Re: Gedenkteken Armeense genocide Amsterdam
 Date: woensdag 3 mei 2017 20:50:38
 Attachments: image001.png

Dank 10.2.e voor jullie advies.

Vriendelijke groet

10.2.e
 [Redacted signature block]

Op 3 mei 2017 om 17:24 heeft 10.2.e het volgende geschreven:

Geachte 10.2.e,
 In antwoord op uw e-mail aan 10.2.e kan ik u mededelen dat er vanuit het ministerie van Buitenlandse Zaken geen bezwaar bestaat tegen het plaatsen van een herdenkingsplaquette op de Armeense kerk in Amsterdam. Uitgangspunt daarbij is de vrijheid van meningsuiting. Het plaatsen van een dergelijke plaquette staat los van het inhoudelijke kabinetsstandpunt ter zake.

Zolang de openbare orde niet in het geding is, is er geen reden om op de vrijheid van meningsuiting inbreuk te maken. Dit inderdaad behoudens regels die betrekking hebben op het gebouw als Rijksmonument (dat bovendien een niet-overheidsgebouw is): daarvoor gelden mogelijk stringenter regels qua aanpassing. Het is uiteraard aan de gemeentelijke bevoegdheid om te beoordelen of het aanbrenen van wijziging aan de gevel überhaupt toelaatbaar is.

Ik wil u danken voor uw adviesvraag in deze kwestie. U 10.2.a

Met hartelijke groet,

10.2.e

<image001.png>

10.2.e
 10.2.e

10.2.e

From: 10.2.e
To: 10.2.e
Cc: 10.2.e
Subject: bulletin M / Turkije / resolutie EP over Armeense genocidekwestie
Date: donderdag 16 april 2015 09:19:13

10.2.e, hierbij bijdrage aan bulletin M:

Turkije / EP / Armeense genocidekwestie

- EP nam gisterenavond een resolutie aan over de Armeense genocide, onder verwijzing naar de eerdere resolutie uit 1987 waarin het EP de gebeurtenissen uit 1915/16 reeds als genocide erkende.
- Belangrijkste operationele paragrafen van de resolutie:
 - o The EP [...] pays tribute to the memory of the one-and-a-half million innocent Armenian victims who perished in the Ottoman Empire; joins the commemoration of the centenary of the Armenian Genocide in a spirit of European solidarity and justice; calls on the Commission and Council to join the commemoration
 - o The EP proposes the establishment of an International Remembrance Day for Genocides in order to recall again the right of all peoples and all nations throughout the world to peace and dignity
- Motie is aangenomen met gewone meerderheid; precieze stemverhouding nog onbekend; Turkije-rapporteur van het EP, Kati Piri, onthield zich van stemming.
- NB1: Minister Asscher spreekt vrijdagochtend 17/4 met de Turkse vicepremier Kurtulmus, die dan in NL is i.v.m. een seminar van een Turkse ondernemersassociatie. SZW is op de hoogte van alles wat momenteel speelt in de bilaterale relatie (10.2.a [redacted]), 10.2.a [redacted]
[redacted]
[redacted]
- NB2: De Vrije Universiteit heeft inmiddels een omstreden lezing op 24 april van prof. Justin McCarthy (die de genocide ontkent) afgelast.

Groet,

10.2.e

10 23/3
Van: P1
Aan: DEU via DG 11
Datum: 23 maart 08
Onderwerp: Deel fa e herdenkingsbijeenkomst Armeense genocidekwesie en slag bij Gallipoli

Reactie M bij punt 2 kern/samenvatting:

"Eerst afwachten. Ik voel er nog steeds weinig voor, behalve als kamerdebat zo sterk wordt dat dit "second best" is. BZ dient dit echt goed te coördineren met andere Ministeries. Geen eigenstandige beleidslijn van andere Ministeries."

! ook 'helden'

M akkoord bij punt 3 kern/samenvatting.

↳ niet vanuit NL naar Gallipoli!

DEU 2
10.2.e

10.2.e

24 | °

Aan
Van
Via
Kopie aan
Afgestemd met

M
DEU 18/2
DGE 10.2.
SG, DGPZ, ANK, IST, TBI, COM

TER BESLISSING

Datum
17 maart 2015

Onze Referentie
DEU-112/2015

10.2.e

memo

Deelname herdenkingsbijeenkomsten Armeense
genocidekwestie en slag bij Gallipoli

Aanleiding

1. Uitnodigingen aan NL voor 100-jarige herdenkingsbijeenkomsten van de kwestie van de Armeense genocide *buiten* Armenië.
2. Uitnodigingen aan NL kabinet voor herdenkingsbijeenkomsten in NL.
3. Uitnodigingen door Turkije en VK voor Gallipolherdenking op 24 april in Turkije aan MP en ZMK. Het is te verwachten dat hier binnenkort aandacht voor zal komen vanuit Kamer en media n.a.v. vragen die al opkomen over de Armeense kwestie.

Gevraagd besluit

1. Akkoord met bijgaande instructie aan posten over deelname op niveau CdP aan herdenkingen van de kwestie van de Armeense genocide *buiten* Armenië.
2. 10.2.a

3.

Kern/samenvatting

1. Nederlandse ambassades ontvangen uitnodigingen voor herdenkingsbijeenkomsten van de Armeense genocidekwestie in hun landen van accreditatie 10.2.a
10.2.a U besluit eerder dat CdP Tbilisi aanwezig is bij de herdenkingsbijeenkomst in Jerevan. Dat is de eerste keer op dit niveau. Daarom ligt het voor de hand dat Nederlandse ambassades in andere landen ook op het niveau van CdP deelnemen aan herdenkingsbijeenkomsten. Het afwijzen van een uitnodiging of het

10.2.e

bijwonen op lager niveau dan in Jerevan zal noch door **10.2.a** noch door het maatschappelijk middenveld in NL worden begrepen.

Datum
17 maart 2015

Onze Referentie
DEU-112/2015

- 2. FAON nodigt leden van het kabinet uit voor verschillende herdenkingsbijeenkomsten in NL, zoals de herdenkingsbijeenkomst op 24 april in Almelo, maar ook een politiek minder beladen evenement als het herdenkingsconcert op 20 april 2015 in Den Haag. U heeft voor dit concert een uitnodiging ontvangen en ook uw collega's van SZW, OCW, VenJ, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking en waarschijnlijk MP zullen worden uitgenodigd. U heeft zelf aangegeven verhinderd te zijn in verband met uw deelname aan de RBZ in Luxemburg.

11

10.2.a

Daarnaast bestaat ook de optie om het kabinet op ambtelijk niveau te laten vertegenwoordigen bij dergelijke bijeenkomsten.

NB: In de antwoorden op SO en de Kamervragen van o.a. Slob staat dat het kabinet over deelname in NL steeds van geval tot geval een zorgvuldige afweging maakt.

3.

10.2.a

10.2.a Turkije herdenkt Gallipoli normaliter op 18 maart, de Geallieerden op 25 april. Verder is NL tijdens WO1 zoals bekend neutraal geweest, en daarom nooit bij deze herdenking aanwezig geweest. Een beslissing over NL-deelname aan de herdenking is tot nu toe, met uw akkoord, aangehouden totdat meer inzicht bestaat over deelname andere EULS.

10.2.a

ligt deelname aan de herdenking vanuit NL echter niet voor de hand, **10.2.a**

→ Graag hiervoor uw akkoord.

10.2.e

*-Eerst afwachten
- ik veel er wijst
was voor, behalve
als Kamervragen
zo sterk moet
het dit
"Jee wel best"
6.
- buza doet
dit recht
gunc de
conclusie
met andere
Ministers
Melen te
best
een eigenstandige
besluit
is andere
Minister*

10.2.a [redacted] minder problematisch
om bijvoorbeeld CdP Ankara of CG Istanbul af te vaardigen. U wordt
gesuggereerd hierover op een later moment te besluiten, als meer
10.2.a [redacted]

Datum
17 maart 2015
Onze Referentie
DEU-112/2015

Deelname aan 100-jarige herdenkingsbijeenkomsten van de kwestie van de Armeense genocide

Samenvatting

- Deelname aan 100-jarige herdenkingsbijeenkomsten van de kwestie van de Armeense genocide: Dit jaar voor het eerst, vanwege de 100-jarige herdenking, deelname door CdP Tbilisi aan herdenkingsbijeenkomst in Jerevan op 24 april 2015. Dit betekent dat ook in landen van accreditatie op dit niveau deelgenomen kan worden aan deze herdenkingsbijeenkomsten.

Bericht

Op 24 april 2015 herdenkt Armenië de slachtoffers van de gebeurtenissen van 1915, door Armenië als genocide aangemerkt. In verschillende landen worden herdenkingen georganiseerd waarbij buitenlandse vertegenwoordigers worden uitgenodigd.

Het Nederlandse standpunt luidt dat zeer velen zijn omgekomen en omgebracht en dat sprake is geweest van groot en ernstig leed. NL betreurt dan ook ten zeerste alle slachtoffers die in 1915 zijn gevallen. Het is echter niet aan Nederland om deze historische gebeurtenissen met zeer inhumane gevolgen te duiden. Het is aan wetenschappers, alsook aan de Turkse en Armeense regeringen, om gezamenlijk tot een duiding te komen van deze historische feitelijkheden. Stellingname in deze kwestie van NL wordt niet behulpzaam geacht. NL brengt dit onderwerp regelmatig onder de aandacht van de Turkse autoriteiten.

Vanwege de 100-jarige herdenking dit jaar heeft het kabinet besloten dat CdP Tbilisi, die medegeaccrediteerd is in Armenië, zal deelnemen aan de herdenkingsbijeenkomst in Jerevan op 24 april. Deelname dit jaar voor het eerst op ambassadeursniveau. Dit betekent dat ook in andere landen op niveau CdP deelgenomen kan worden aan herdenkingsbijeenkomsten. Deze deelname brengt geen verandering met zich mee in het standpunt van het kabinet ten aanzien van de kwestie van de Armeense genocide.

